

Na podlagi petega odstavka 160.a člena Zakona o kazenskem postopku (Uradni list RS, št. 176/21 – uradno prečiščeno besedilo, 96/22 – odl. US, 2/23 – odl. US, 89/23 – odl. US, 53/24, 93/25 – ZNUZJV in 10/26 – ZKOM) Vlada Republike Slovenije izdaja

U R E D B O

o spremembah in dopolnitvah Uredbe o sodelovanju državnega tožilstva, policije in drugih pristojnih državnih organov in institucij pri odkrivanju in pregonu storilcev kaznivih dejanj ter delovanju specializiranih in skupnih preiskovalnih skupin

1. člen

V Uredbi o sodelovanju državnega tožilstva, policije in drugih pristojnih državnih organov in institucij pri odkrivanju in pregonu storilcev kaznivih dejanj ter delovanju specializiranih in skupnih preiskovalnih skupin (Uradni list RS, št. 83/10, 28/21 in 87/22) se v 5. členu v drugem odstavku beseda »petih« nadomesti z besedo »treh«.

V tretjem odstavku se beseda »petdnevnega« nadomesti z besedo »tridnevnega«.

2. člen

V 6. členu v prvem odstavku:

- se točka a) črta,
- dosedanj b) in c) točka postaneta a) in b) točka.

V tretjem odstavku se črta besedilo », razen če ni mogoče odlašati«.

Četrty odstavek se črta.

3. člen

V 11. členu se v drugi alineji beseda »osmi« nadomesti z besedo »deveti«.

Za besedilom člena, ki se označi kot prvi odstavek, se doda nov, drugi odstavek, ki se glasi:

»(2) Državni tožilec o ustnih obveznih navodilih iz druge alineje prejšnjega odstavka najkasneje v 12 urah od njihove podaje sestavi uradni zaznamek, ki ga nemudoma pošlje policiji.«.

4. člen

V 12. členu v tretjem odstavku se črta besedilo »obrazloženo pisno«.

Četrty odstavek se črta.

5. člen

V 15. členu se na koncu tretjega odstavka doda besedilo »Državni tožilec poda pisno strokovno mnenje najkasneje v petnajstih dneh od prejema zaprosila, iz tehničnih razlogov pa najkasneje v tridesetih dneh.«.

6. člen

V 29.a členu se besedilo člena spremeni tako, da se glasi:

»O zaključku dela specializirane preiskovalne skupine na pobudo vodje skupine ali drugih članov skupine z odredbo odloči vodja državnega tožilstva in o tem poroča generalnemu državnemu tožilcu.«.

7. člen

Ta uredba prične veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

VSEBINSKA OBRAZLOŽITEV:

K 1. členu:

S predlagano spremembo drugega in tretjega odstavka 5. člena Uredbe o sodelovanju državnega tožilstva, policije in drugih pristojnih državnih organov in institucij pri odkrivanju in pregonu storilcev kaznivih dejanj ter delovanju specializiranih in skupnih preiskovalnih skupin¹ se skrajšuje skrajni (instrukcijski) rok za podajo navodil državnega tožilca in predlogov za ukrepanje, s čimer se dodatno poudarja odzivnost državnega tožilca v vlogi »dominus litis« postopka.

K 2. členu:

S predlaganim črtanjem a) točke prvega odstavka 6. člena Uredbe, ki se nanaša na obveščanje državnega tožilca pred odvzemom prostosti, se vsebina navedenega člena usklajuje z b) točko prvega odstavka 4. člena Uredbe, ki že sicer določa, da mora policist državnega tožilca obveščati po odvzemu prostosti in z devetim odstavkom 157. člena Zakona o kazenskem postopku² (iz katerega izhaja, da morajo policisti o vsakem odvzemu prostosti takoj obvestiti državnega tožilca - torej po odvzemu prostosti).

Ker je bil z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o kazenskem postopku³ prvi odstavek 215. člena ZKP, ki ne dopušča možnosti (niti izjemoma), da bi policija predlog za hišno ali osebno preiskavo naslovila neposredno na preiskovalnega sodnika (predlog preiskovalnemu sodniku lahko poda izključno državni tožilec),⁴ se s predlagano spremembo tretjega odstavka 6. člena Uredbe vsebina usklajuje z določbami ZKP. Upošteva se zgoraj navedeno določbo 215. člena ZKP in peti odstavek 218. člena ZKP, ki na nedvoumen način določa, da kadar opravijo policisti preiskavo (osebno ali hišno) brez odredbe, morajo o tem nemudoma podati poročilo državnemu tožilcu, če postopek še ne teče pa tudi preiskovalnemu sodniku, se v nadaljevanju predlaga tudi črtanje četrtega odstavka 6. člena Uredbe.

K 3. členu:

S predlagano spremembo druge alineje 11. člena Uredbe se besedilo usklajuje z določbo 157. člena ZKP, ki v devetem odstavku določa, da o vsakem odvzemu prostosti policija takoj obvesti državnega tožilca, ki ji lahko da navodila glede nadaljnjih ukrepov (160.a člen ZKP). Policija je dolžna ravnati po teh navodilih. Obvezna navodila glede ukrepov v primeru odvzema prostosti v skladu z drugo alinejo 11. člena Uredbe predstavljajo usmerjanje predkazenskega postopka. S predlaganim novim drugim odstavkom 11. člena Uredbe se za obvezna navodila glede ukrepov v primeru odvzema prostosti, ki so zaradi nujnosti in hitrosti postopka praviloma ustna in hkrati za policijo zavezujoča, predvideva njihova naknadna pisna verifikacija s strani državnega tožilca, ki postopek usmerja, kar bo pripomoglo k transparentnosti poteka predkazenskega postopka. Časovna komponenta dvanajstih ur po mnenju predlagatelja predstavlja zadosten časovni okvir za zapis uradnega zaznamka, hkrati pa gre za ustaljeno časovnico, ki jo ZKP določa za izdajo naknadne pisne odredbe, v primerih, ko določa možnost izdaje ustne odredbe, če pisne odredbe ni mogoče pravočasno pridobiti in če obstaja nevarnost odlašanja.

K 4. členu:

Tretji odstavek 12. člena Uredbe določa, da državni tožilec na obrazloženo pisno zahtevo policista sestavi uradni zaznamek o podanih usmeritvah in ga pošlje policiji, kar ne pripomore k hitremu in učinkovitemu sodelovanju policije in državnega tožilca v predkazenskem postopku. Še zlasti v začetni fazi preiskave kaznivega dejanja morata policija in državni tožilec postopati hitro, zato se s predlagano spremembo tretjega odstavka tudi glede podaje navodil in predlogov policiji dopušča vse oblike

¹ Uradni list RS, št. 83/10, 28/21 in 87/22; Uredba.

² Uradni list RS, št. 176/21 – uradno prečiščeno besedilo, 96/22 – odl. US, 2/23 – odl. US, 89/23 – odl. US, 53/24, 93/25 – ZNUZJV in 10/26 – ZKOM; ZKP.

³ Uradni list RS, št. 22/19; ZKP-N

⁴ Pred uveljavitvijo novele ZKP-N je prvi odstavek 215. člena ZKP določal le, da preiskavo odredi sodišče s pisno odredbo, zato je bila takšna možnost (neposredni predlog policije preiskovalnemu sodniku) izjemoma dopustna, sedaj pa ni več (glej tudi Načelno pravno mnenje obče seje VS RS, opr. št. VS040824, 6. 4. 2012).

komuniciranja med državnim tožilcem in policistom (podobno na strani državnega tožilca v prvem odstavku 5. člena, prvem odstavku 13. člena, 21. členu in drugem odstavku 23. člena Uredbe). Zahtevo za sestavo uradnega zaznamka o podanih navodilih in predlogih državnega tožilca bo policist tako lahko podal tudi ustno, z uradnim zaznamkom pa bo državni tožilec, kot je že sedaj določeno v Uredbi, naknadno potrdil vsebino usmeritev, ki jih je podal.

Četrty odstavek 12. člena Uredbe vzpostavlja domnevo, da je državni tožilec v trenutku, ko je bil obveščen o kaznivem dejanju, prevzel usmerjanje predkazenskega postopka, kar je v nasprotju z drugim odstavkom 5. člena Uredbe, ki določa, da državni tožilec po sprejemu obvestila o kaznivem dejanju lahko policistu usmeritve poda takoj, najkasneje pa v petih dneh (po predlogu v treh dneh) od prejema obvestila, če pa v tem času navodil in predlogov ne poda, se šteje, da ne bo usmerjal predkazenskega postopka. Ker veljavna ureditev tudi sicer krni odgovornost policije za strokovnost opravljenega dela v okviru njenega hierarhičnega ustroja, na drugi strani pa povečuje odgovornost državnega tožilca za potek postopka, v katerem policija v okviru svoje odgovornosti za preiskovanje kaznivih dejanj morda (še) ni storila vse potrebno glede na pooblastila, ki jih določa tudi npr. Zakon o nalogah in pooblastilih policije⁵ se predlaga črtanje četrtega odstavka 12. člena Uredbe.

Policija je dolžna obveščati državno tožilstvo (še), ko so ugotovljeni razlogi za sum, da je bilo storjeno kaznivo dejanje, in sicer v rokih ter na način, ki ga določata Uredba in ZKP. Ugotavljanje, ali je v konkretni zadevi podana najmanjša stopnja verjetnosti oziroma kazensko procesni dokazni standard (razlogi za sum), ki od policije terja takojšnje »sprožitev« t. i. policijske preiskave, je namreč v pristojnosti policije. V kolikor policija le-te ugotovi (potrdi) pa je v skladu s kazensko procesno zakonodajo in kriminalistično stroko dolžna storiti vse, da se zavarujejo dokazi in sledovi kaznivega dejanja, odkrije storilec itd., in se ravnati po usmeritvah državnega tožilca, v kolikor je prevzel usmerjanje predkazenskega postopka ter postopek zaključiti s poročilom ali kazensko ovadbo. Če pa policist oceni, da z razlogi za sum »še ne razpolaga« ima na voljo številna pooblastila, ki jih določa tudi ZNPPol. Slednje ne pomeni, da se policist ne sme predhodno posvetovati (tudi) z državnim tožilcem o tem ali ugotovitve na kraju izkazujejo razloge za sum, da je bilo storjeno kaznivo dejanje, za katerega se storilec preganja po uradni dolžnosti, vendar šele takrat, ko so ugotovljene vse okoliščine in druga pomembna dejstva, da mu lahko predoči celovito dejansko stanje. Še pred tovrstnim posvetovanjem z državnim tožilcem pa se mora v primeru odprtih strokovnih dilem najprej posvetovati s predstojnikom, dežurnim kriminalistom, OKC itd.

K 5. členu:

Določitev roka za posredovanje strokovnega mnenja narekujejo potrebe na operativni ravni. Po veljavni ureditvi ima namreč državni tožilec neomejeno časovno možnost podaje strokovnega mnenja, kar posledično lahko vpliva na potek predkazenskega postopka. Z določitvijo roka se preprečuje nastanek situacij v predkazenskih zadevah, v katerih je policija zaprosila za strokovno mnenje, pa več mesecev ne izvaja aktivnosti, saj čaka na strokovno mnenje državnega tožilca. Po mnenju predlagatelja je predlagani petnajstdnevni rok (oziroma iz tehničnih razlogov kot npr. zahtevnost in zapletenost obravnavane zadeve tridesetdnevni rok) razumen rok, ki državnemu tožilcu omogoča seznanitev s problematiko in podajo strokovnega mnenja.

K 6. členu:

S predlagano spremembo 29.a člena Uredbe se upošteva okoliščino, da skladno z določbo 160.a člena ZKP specializirane preiskovalne skupine ustanavlja vodja državnega tožilstva, določa pristojnost slednjega tudi za izdajo odredbe o zaključku dela specializirane preiskovalne skupine.

K 7. členu:

Določa se začetek veljavnosti uredbe, to je petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

⁵ Uradni list RS, št. 22/25 – uradno prečiščeno besedilo; ZNPPol.